

FOGARAS ÉS VIDÉKE

Társadalmi, szépirodalmi és közgazdasági hetilap.

Előfizetési ár:
Helyben házhoz hordva, vidékre postán küldve:
Egész évre 8 Kór., félévre 4 K., 1/4 évre 2 K.
Egyes szám ára 16 fillér.

Megjelenik hetenkint egyszer: vasárnap.
Szerkesztőség és kiadó-hivatal: Thierfeld D. könyvkereskedése.

A hirdetések díját jutányosan számítjuk.
Nyílt tér: soronként 20 fill.
Hirdetések és Nyílt tér díja előre fizetendő.
Kéziratokat nem adunk vissza.

A kincstári, állami birtokok parcellázása.

— Telepítsünk magyar népet ide. Darányi javaslata. —

Irta: HALMY GYULA.

A Clevelandi magyarok ujsága körkérdezt intézett olvasóihoz, hogy miért hagyták el hazájukat. Megdöbbenő az egybehangzó válaszok feljajdulása: „mert nincs munka; sőt ha volna is, oly rettentő az adó, hogy lehetetlen félretenni, vagy csak a meglévőt is megtartani. Ki jöttünk, mert a készpénz, vagyon elúszik hamar, földet pedig nem tudunk venni, a nagybirtokosok és az állam kezében van minden.“

Ezek a feleletek készítenek bennünket arra, hogy a kérdést tanulmányozzuk. És íme, alig nyitjuk egy kissé fel a lapokat, alig mélyedünk el Darányi Ignác törvényében, amelyet a földparcellázásról terjesztett elő, már is hangosan kiabáló adatok állanak előttünk, amelyek az állami, kincstári fölbirtokok egy jó részének fölparcellázását sürgetik.

Sőt egészen kézenfekvő számtani adatok szerint, a laikus embernek is észre kell vennie, hogy a mi jelenlegi mezőgazdasági állapotaink szerint az állam is veszít, a nép is színlódik, míg ha fordítunk a dolgon: az állam nyerni fog polgárai boldogulása révén gyarapodó, vagyonosodó, egészséges és életvidám polgárokat, terhes gazdálkodásától való szabadulása révén pedig jövedelmi forrása gyarapodik, folytonos ráfizetései eltűnnek. Ha tehát a mostani gazdálkodás szerint az állam nehéz ezreket fizet rá évenként itteni birtokaira, nemhogy még jövedelme lenne belőle, — a nép pedig kivándorol sovány, kis földje miatt, — minden józan ész rá-

jön, hogy fordítani kell a dolgon és kész a helyes plánum.

Igen is! Nyíltan és bátran kiálltjuk a minster felé, hogy *fel kell parcellázni a fogarasi állami birtokokat, vagy legalább is annak jó részét, hogy magyar földmivelőket telepíthessünk ide be.* Épen így kell felosztani a kincstár óriási erdőbirtokait is itt a havasok jó részén, ami csak rengeteg költségbe kerül, de hasznot nem hajt, sőt megcsinálja az állattenyésztést és valósággal csapásként nehezedik az erdőalji népre, ahol szivszakadva nézik a sok jó és hasznos dolog ottporladását inkább, minthogy a nép felhasználja. Ez természetesen csak fokozza a nép elégedetlenségét, hogy a mikor a sovány, száraz gyepen éhen jár az állat, a szigoruan elzárt havasi erdőkben ott romlik a pompás havasi fű, továbbá a jó málna, gomba, fa stb.

Fogarasvármegye földmivelő és állattenyésztő megye volt és erre mintegy predestinálta a természet, habár a hegyes, dombos vidék hátráltatja a gazdálkodást. Ezért nem halad a gyáripár itt, sőt az egész országban sem olyan mérvben, míg az más, a földmivelésre alkalmatlan országokban folyton és rohamosan fejlődik.

A magyar ember, — értve alatta bármiféle anyanyelvű honpolgárt — legszívesebben ma is földjét dolgozza és robotnak, istenverésének, kényszermunkának tartja, ha gyárban kell dolgoznia, bármilyen sokat keressen is. Az amerikai pénz is haza vándorol, az ott megkuporgatott és a gyárak füstös zajában

keresett vagyont is a hazai földcske, vagy házacskára vásárlására tartogatják és a gyárak füstös melegében is az otthoni, búzakalásztól ékes róna lebeg lelki szemek előtt. Élőre rakják tehát a pénzt és amikor négy-öt évi nehéz munka, baromi megerőltetés és önmegtartóztatás után hazajönnek, — nincs birtok, amit megvehessenek egy kézben van a jó föld és nincs alkalmuk, hogy szülőtte földjükön, pénzük ellenértékül szűk vágyát betölthessék, földet vásárolhassanak.

Ezt kell megváltoztatni. Módot kell nyújtani az egészen kis ekzisztenciáknak, hogy csekély földcskéjüket gyarapíthassák, mert hiszen ezerszer bizonyított tény az, hogy a föld köt bennünket a hazához.

Már most nézzük először is, hogy mi haszna van az államnak, kincstárnak a fogarasi földbirtokból? *Semmi!* A témérdek, kitűnő föld nem hogy hasznot hajtana az államnak, hanem még évről-évre nagy összegeket rá kell fizetnie. Ez pedig nem helyes dolog. Ha egy magán birtokos évről-évre nem jöhet ki földbirtoka jövedelméből, tönkre megy, rövid idő alatt eltékozolta vagyonát és azt dobra ütök. Az államnál nem áll ugyan fenn ez az eset, mert, ha a gyönyörű nagy birtok ezidőszert évről-évre deficitet mutat is, az adózó polgárok filléreiből fedezni kell azt a deficitet. De hát akkor semmi értelme sincs a „*mintagazdaságnak*,” mert szerény véleményünk szerint nem helyes dolog arra tanítani a népet, hogy tovább nyújtózzék mint ameddig a takarója ér, vagyis,

Sirolin

Ez az étvágyat és a testsúlyt megerősítő a köhögés, váladékok, éjeli izzadást.

Tüdőbetegségek, hurutok, számar-köhögés, skrofulozis, influenza

ellen számtalan tanár és orvos által naponta ajánlva.

Mihelyt értéktelen utáztatokat is kínálnak, kérjen mindenkori „Roche” eredeti csomagolást.

F. Hoffmann-La Roche & Co. Basel (Svájci)

„Roche”

Kapható orvosi rendelésre a gyógyszerárakban. — Ára üvegenként 4.— korona.

hogy úgy gazdálkodjék, hogy évről-évre deficitel záródjék le a számadása.

Vármegyénk népe különben sem tanulhat az állami birtokok gazdálkodásából, mert először is nincsenek ott idevaló cselédek alkalmazva, hogy közvetlenül elsajátíthassák a helyes és okos szerű gazdálkodást, másodsor pedig nem követhetnék azt még ha megtanulnák is, mert akkor a még meglevő kis földcsékjük is utána menne. De azt mondják embereink, hogy nem is kell nekik onnét tanulniok, abban születtek, abban élnek, megérzik, ösztönük meg súgja mit és hogyan kell cselekedniök, csak legyen hol.

Ha bizonyos kóros társadalmi jelenségeket gyógyítani akarunk, magukat az egyes eseteket kell vizsgálat alá venniük. Azon az időn már túl vagyunk, mikor honi viszonyainkra külföldi receptet alkalmaztunk, mert hiszen nem bizonyos az, hogy ami másutt bevált, az nálunk is be fog válni. Saját magunkat, a mi viszonyainkat, a mi bajaink okát és körülményeit kell alaposan ismernünk. Épen azért, a földnélküli földmivesek keserű állapotát maga Darányi, a kitűnő miniszter sem nézhette tovább ölbetett kezekkel és megalkotta korszakalkotó, híres törvényjavaslatát a *birtokparcellázásokról*, hogy a kisbirtokosokat és az egyes községeket boldogítsa és előhaladásukat nagyban fellendítse. Az új törvény tervezete szerint parcellázták már fel a gyomai Wodianer báró féle birtokot. Apponyi Albert gróf gerendási nagybirtokát és Biharmegyében is egy püspöki birtokot. A hála és elismerés örömét fakasztotta ez a ténykedés a szegény földmivelők között.

A parcellázásra vonatkozó paragrafus ezeket mondja:

A 182. §-ban emelt korlátok arra valók, hogy az állam csak ott vegye magára a parcellázást, ahol ez a kívándorlás apasztására feltétlenül szükséges és minden kockázat nélkül foganatosítható, nevezetesen a terület kilenc tized részére olyan vevők jelentkeznek, akik a vételár egy harmadrészét lefizetik, vagy azt ingatlanokra való bekebelezéssel biztosítják. A 183. §. Hogy az állami ingatlan feldarabolásnál a parcellázás miatt állásukat veszített cselédek, másodsorban a boldogulni nem tudó szegény mezei munkások és kis birtokosok is földhöz jussanak. A terület 10%-a legfeljebb öt kataszteri holdas parcellákban haszonbérbe adható. A haszonbér összegét a szakasz második bekezdése úgy állapítja meg, hogy a haszonbérleti évi terhe ne legyen nagyobb, mint amennyi az állam által fizetett összeg utáni kamat és tőketörlesztés évi járulékanak s a közterhek egy évi összegének megfelel. Vagyis az állam ennek a bérletével nyerni nem akar, a haszonbér csak arra való, hogy az állam ne veszítsen. Ha a bérleti által fizetett haszonbérleti tőketörlesztésre számítható részösszeg eléri a vételár egynegyedét, a földmivelésügyi miniszter a vételár hátralék telekkönyvi biztosítása mellett a bérbeadott parcella tulajdonjogát a haszonbérletre kebelezeti be. A szakasz utolsó bekezdése megengedi, hogy e művelet lebonyolítását az állam községre, vagy egy pénzintézetre bizhassa. Indoka ennek az, hogy az államra az ilyen apró parcellák bérleteinek kezelése aránytalanul nagy költséget róna. Arról azonban gondoskodik az a javas-

lat, hogy a kezelésnek az átadása a haszonbérleti hátrányára ne váljék s neki különköltséget ne okozzon. Ezért a szakasz utolsó bekezdése kimondja: 1. hogy a haszonbérleti hátrányára szolgáló változáshoz a telepítési hatóság beleegyezését kell kieszközölni. 2. a lebonyolítást az állam viseli.

Itt az ideje, hogy *Fogarasvármegye* is részt kérjen magának az állami segítségek közül. Annyi sokféle segítséget olvassunk amit más megyék, városok, községek kapnak az államtól, csak *mi nem tudunk* már egyszer boldogulni. Más helyeken közlegelőket segít vásárolni az állam, hogy az állattenyésztést fellendítse, birtokokat parcelláz, beruházásokat, segélyt ad; *mi hallgatunk* és várjuk a sült galambot. Pedig régi dolog már, mindnyájan tudjuk, hogy vagy *ipari, gyári vagy mezőgazdasági téren* lehetne jövője Fogarasnak. Ha már ipari rátermettségünk nincs, ha még mindig nehezen gyűrhetjük le a szegénypiert arcunkról, hogy valamit amiért dolgoztunk és időnket erőnket áldoztuk rá — minden gavalléria nélkül pénzért kínáljunk másnak, — akkor hagyjunk fel a különben is nagy tőkét kívánó ipari, gyári fejlődéssel és legyünk továbbra is az, amire természetünk, földünk és éghajlatunk teremtett: *földmivelő és állattenyésztő vármegye*, de akkor ne így gazdálkodjunk, hogy ezeket meg ezeket fizessünk rá az állami, kincstári földbirtokokra, míg a szegény népnek nincs földje, hanem igenis osztassuk föl a hasznot nem hajtó, csak terheket rozó állami földbirtokokat ott, ahol arra nincs szükség és *telepítsünk jó magyar népet a televény földre, hogy ott szapo-*

T Á R C A

Shakspere egyénisége.

— Szabad liceumi előadás. —

— A „Fogaras és Vidéke” eredeti tárcája. —

Írta: Babits Mihály.

(Folytatás.)

Tündérvilágban vagyunk, ha e műveket olvassuk, egy utolérhetetlen mesevilágban, a hol pajkos szellemek üzik játékaikat. Ime a kis Ariel maga éneklé nekünk életmódját:

Méhvel mézecsékét szívok
Éjjel ha bagoly huhog,
Gyöngyvirágban megbuvok
Dongóháton kocszok,
Nyár utóján vig vagyok,
Vig vagyok vigan a vig napot éiem,
Ág alatt, árny alatt, lombon, levélen.

Föld és tenger egyaránt benépesülnek szellemekkel. Távol vagyunk a föld gondjaitól; itt még a halál, a pusztulás is csupa báj. Ime egy halott tündért aki a tengerben pihen, hogy siratnak el a tenger szellemei:

Átyád öt öt mélyen pihen
Koráll lesz esontjaiból,
Igaz gyöngy nő szemében,
Egy része se lesz neki por.

De mindene drágassággá
Vál, tengeri ritkassággá,
A tengeri tündér kongat
Felette halálharangot

Bimbam!

Halld! Bimbam! Hallom a hangot.

Az erdőben a kis Puck üzi játékaikat. Egy csodálatos füve van neki, szerelemfüve; ha valakinek a szemébe csavarja a nedvét: akit először meglát, abba szeret bele.

Nézzük ugye furcsa baj?
Beh bolond az emberfaj!
Nincs nekem oly mulatság
Mint az összevisszaság.

Mig a tündérekék körötte táncot lejtenek, a kis Puck arra a sok szép lányra gondol, akit fűvével megjárattott:

Ámor urfi nagy zsvány,
Tőle ily bolond a lány.

Rengeteg sok galibát csinál ez a kis tündér, ami akkor éri el tetőfokát, mikor a tündérkirály parancsára és vezetésével magának az alvó tündérkirálynőnek, Titániának szemébe csopogteti a fű nedvét. A tündérkirály haragszik a feleségére és megakarja egy kiasé tréfálni. A legelső, akit a világszép Titánia ébredéskor meglát, egy szörnyű lény, egy valósággal számárfejú paraszt: Puck növesztette rá a számárfejet: a tündérkirálynő

ebbe szeret bele! A tündérkirálynő és a számárfejú Zuboly: nem legtökéletesebb, legbölcsebb és legmulatságosabb kigunyolása-e a szerelem vakságának és oktalanságának? Ez a mindenem fölülmelkedő, mindent megmosolygó vidám bölcsesség, egy mindenem keresztülment s mindent látott ember bölcsessége jellemzi Shakspere utolsó műveit s talán sehol sem talál oly tökéletes szépségű kifejezésre, mint a hét életkor leírásában, melyet az embergyűlölő Jaques mond el:

Több bus pompát mutat e nagy világ
Szinháza, mint a szín, melyben mi játszunk.
Szinház ez az egész világ s csupa
Szereplő mind a férfi s nő; mindenki
Fel- és lelép; jut több szerep is egy
Személyre; felvonásaik a hét kor.
Első a kis habus, ki még dadája
Ölében köpköd. Második utána
Síró fiu, táskával, hajnalraccal
Kelletlen mászik iskolába mint a
Csiga. Aztán jön a szerelmes; ugy
Sóhaj, akár egy kályha s verset ír
A hölgy szemöldökére. Majd a harcos
Tele káromkodással, nagy szakállal,
Becsületföltő, gyors és hirtelen
Veszekvő, ágyutorkánál keresve
A mulandó hirt. Aztán a bíró
Tömött kappantól gömbölyű hasával
Zord szemmel, rendesen nyírott szakállal,
Dicső példákkal és bölcse mondatokkal

rodjék, boldoguljon és népesítse be az idegen anyanyelvű vidéket édes magyar nyelvünk zengzetes hangjain beszélő és mezőgazdaságunkat fellendítő, szorgalmas, becsületos magyar földmivelőkkel, a havasokban magyar dal zengjen, magyar nevű legyen annak minden orma, csucsá!

Ilyen gazdálkodás mellett egy csapásra két célt érne el az állam: megszabadulna a súlyos teherként ránehezülő állami birtok évről-évre észlelhető deficitjétől, a földek árát más alkalmasabb vállalkozásba gyümölcsöztesse tekintetbe és — ami a legfőbb: egész vidékünket fellendítené mezőgazdaságilag, de még magyarosíthatna is. Itt az alkalom tehát, a Darányi féle új törvény mielőbbi kipróbálására.

Törvényhatósági bizottsági közgyűlés.

(Folytatás.)

Intézkedik a szabályrendelet az iránt is, hogy a szegény nőknek köteles a baba díjtalanul szülészeti segélyt és 8 napig tartó ápolást nyújtani, míg meghatározza, hogy a módos és vagyonos gyermekágyas nőktől a nyújtott segélyért és ujszülött valamint anya ápolásáért a községgel egyetértőleg megállapítandó díjat szedhet, melynek legkisebb mértéke 6 kor. Intézkedik a szabályrendelet az iránt is, hogy a szülésznő fizetését negyedévenként kapja a községi pénztárból és úgy ez, mint más díjai s járandóságai közigazgatási uton legyenek behajthatók.

Mindenesetre uagy haladás ez a közegészségügy terén, midőn megyénkben is voltak oly községek, hol okleveles szülésznő nem volt, de sőt a rossz javadalmazás és csekély jövedelem miatt még kevesebb képesítéssel bíró nők sem vállaltak bábai állást s így az ujszülöttek elhalálása némely községben feltűnő gyakori volt. — Ha ezen új

Fűszeri szerepét. A hatodik kor
Bő bugyogóba bujik, pápaszem
Az orrán, erszény oldalán; legényes
És jól kimélt nadrágja tág világ
Sovány combjának s a mély férőháng
Csak nyafogás már, s mint gyermekkorában
Sivit s nyihog. A végső jelenet
Mely e cselekvényes mesét bezárja
Új gyermekkor: a feledés kora,
Fog, szem, tapintás, minden oda van!

E hét életkor megkülönböztetése divat volt a renaissance korában: a velencei doges palota egy domborművén is megtalálható; de Ruskin, a nagy műkritikus kimutatta, hogy amit Shakspeare változtatott a sablonon, az mind csupa bölcsesség és mélység.

Shakspeare egyéniségének világát egyáltalán nem meritettük ki, leghiresebb darabjai közül néhányat meg sem említettünk. De mikor lehetne öröla eleget beszélni? Emerson, a híres amerikai essayíró mondta, hogy Shakspeare megírta a dallamot egész modern életünkhöz; mi ehhez még hozzátehetjük a mi nagy költőnknek Arany Jánosnak mondását: Shaksperéről el lehet mondani amit a zsoltáros mond az urról: „Nagy vagy uram a nagyokban és nagy a kicsinyekben.“

(Vége.)

szabályrendelet, — kormányhatósági jóváhagyás után — életbe lesz léptetve, minden- eserre óriási lépést tesz a népesség szaporodása és a közegészségügy járulása terén vármegyénk és ha hozzájárul majd az is, hogy a körorvosok száma is teljes lesz, a jövő e tekintetben is a legjobb eredménnyel kecsegtetheti vármegyénk lakosságát és az illetékes tényezőket.

A fogaras—brassói h. é. vasut építési költségeire megszavazott megyei hozzájárulás fizetési módozatai fenntartattak az eddigi elhatározáshoz képest és a vasutársaság abbéli kérése, hogy a törvényhatóság a határidőket változtassa meg, vagy pedig kamatokat fizessen az összegek után, — el lett utasítva, mert a megye annak idején ilyen kötelezettségeket nem vállalt magára. — Ugyancsak a fogaras—brassói h. é. vasut ügyében a vonalak által keresztezett törvényhatósági közutak bekebelezése tárgyában kötött szerződések jóváhagyását is egyhangulag határozta el a közgyűlés, a vasut mentén fekvő állomásokhoz vezető utak építési költségeinek kifizetését elrendelvé, egyuttal elutasította a vasutársaság az iránti megkeresését, hogy a hozzájárulási összegek után 5% kamatot is fizessen, mert a törvényhatóság azon összegeket maga idejében kifizette és a törvény értelmében nem kötelezhető kamatok hordozására is.

A kerc—gajinári községi közlekedési közuton építendő három hid költségeinek előlegezését is elhatározta a közgyűlés oly föltétellel, hogy az összeg az érdekelt utasport községei által lesz visszatérítendő.

Az erdély délidéki vasutársaság alakítása iránt érkezett értesítést a közgyűlés tudomásul vette és az előterjesztett előadói tervezetet elfogadta.

A vármegyei hivatalozgók részére beszerzett disz- és közönséges egyenruházatra az 1908. évi megtakarítások terhére 1367 kor. 50 fill. összeg lett megszavazva, — illetőleg a rovatok átruházása engedélyezve. — A fogaras—segesvári törvényhatósági közuton eszközölt kisajátítások költségeit megszavazta a közgyűlés azonban a telekkönyvi betáblázásoktól elállott, mert az ügy rendezetlen volta miatt az rendkívül sok költséget okozna.

A galac—szásztyukosi — eddig közdüllő — utnak a közlekedési utak közé lendő emelését is elhatározta, a közgyűlés a megye területére eső utrészt illetőleg, a Nagyküküllőmegye területére eső nagyobb részre nézve, a szomszédos törvényhatóságot keresi meg hasonló elhatározására.

Kiss Árpád városi rendőrkapitány felbuzosítását figyelembevéve a közgyűlés elrendelte, hogy a nevezett részére 20 kor. nyomozási költség kifizetessék illetőleg annak visszatérítési kötelezettsége alól felmentessék. — A vármegyei kórház építési kölcsön ügyében leérkezett belügyminiszteri rendeletet tudomásul vette a közgyűlés és az alispánnak abbéli jelentését, hogy a kölcsön részlete fedezésére a közuti tartalék-alapból 4% kamattal 2000 kor. kölcsönt utal ki. A hivatalos lap nyomdai költségei tárgyában a vállalkozó által előterjesztett azon kérelemre nézve, hogy a vonalzott táblázatokért külön 295 korona nyomdai költség fizetessék elutasította, mert a szerződés szerint a megye terhére ilyen külön költségek a nyomtatásért nem számíthatók fel.

(Folytatjuk.)

Számtani Leckék az elemi iskola V—VI. osztályai számára.

Irta: Szabó Elemér.

okl. elemi, felső nép- és polgári iskolai tanító, kir. tanfelügyelő.

(Tartalma: V. osztály: Egész és törtszámok iratása 1—3. lecke, tizedes törtek összeadása és kivonása 4—8. l. tizedes törtek szorzása 9—16. l. tizedes törtek osztása 17—24. lecke, kamatszámítás 25—28.) l. Példktár. VI. osztály: Kamatszámítás 1—5. l., százalékszámítás 6—10. l., egynevezetű törtek összeadása és kivonása 11—13. l., különnevű törtek összeadása 14—15. l., különnevű törtek kivonása 16—18. l., Közönséges törtek szorzása 19—20. l., közönséges törtek osztása 21—24. l., közönséges törtek átváltoztatása tizedes törtekre 25—28. lecke. Példatár.)

Ne lepődjenek meg olvasóink, hogy jelen sorainkkal egy elemi iskolai tankönyv méltatását célozzuk, mert e lap régóta és céltudatosan szolgálja azt a politikát, mely nemcsak ápolni kívánja a népoktatás iránti érdeklődést, hanem az iskolák beléletét és munkásságát némileg a közvélemény ellenőrzése alá helyezi. A tanszabadság ezt is magában foglalja: Iskoláink nyilvánosak; a tantervek és utasítások, tankönyvek és vezérfonalak mindenki által betekintheők s méltó hogy figyelmünket e tényezőkre kiterjesszük. Itt egy olyan tankönyv áll előttünk, mely a vármegye kir. tanfelügyelőjének tollából származik, hihetőleg bevezetést nyer a tanterület összes elemi népiskoláira s a számtani oktatásnak hosszu ideig vezérfonala lesz. Tekintsük meg közelebbről:

Közhit szerint a számtan nem olyan tárgy, hogy az egyéni beállítással sokat kelene törődnünk, mert ismert és szilárd alapokon nyugvó igazságokat tárgyal, de a didaktika, a mód, mely által az író az igazságokat megfoghatóvá kívánja tenni, nemcsak kihívja a kiritikát, hanem egyenesen arra késztet, hogy az író egyénisége után kutasunk. Ugy vagyunk vele, mint Kempelen Farkas sakkjátszó automatájával, kutatjuk az embert, ki rejtett háttéréből a figurákat elöttünk mozgatja.

Önkéntelen de fontos szempont ez, első kritériuma annak, hogy jogosult volt-e a tankönyv megírása, mert csak határozott egyéniség adhat vezérfonalat mások kezébe, hogy őket irányíthassa.

Tagadhatatlan, hogy a számtani oktatás terén lényeges és megoldatlan problémák viaskodnak egymással és míg az egyik irányzat az oktatást elvonatkoztatja a maga gyakorlati céljától, hogy tisztán az elmét éltesítve, a logikai okfejtést gyakorolva később a gyakorlati célt is jobban megközelíthesse és a tanulóknak mindenkor osalhatatlan, nem szabályokra, hanem az értelemre támaszkodó biztos vezérfonalat nyújtson: addig a másik irány a neveléstani előnyöket elejtve eleitől fogva mindig a gyakorlati célt tekinti és munkájával meg van elégedve, ha tanulók a műveletek végrehajtásában bizonyos biztonságra tesznek szert. Ezek a szabályok, a sémák és normák emberei, tulnyomóan az egytanító, tulzsfolt elemi iskolák tanítói, kiknek tevékenységét a sokoldalú foglalkozás annyira szétforgácsolja, hogy ritkán terjeszhetednek tul bizonyos gópies készség elsajátításán.

E szölsőségek helyes összeegyeztetésében rejlik a tanítás sikerének kulosa és itt nyílik alkalom a tankönyvíró határozott állásfoglalására, egyéniségének kibontakozására, hogy megmutassa, mennyire képes mindkét

irányzat előnyeit kihasználni és összeegyeztetni. Ha ez az irónak sikerült, ha csak egy lépéssel előbbre vitte a kérdést a megoldás felé, úgy munkája nem volt hiábavaló.

Szembeötlő az előttünk fekvő füzet rendszerében, hogy a kiválóan gyakorlati példák mellett a szabályok nincsenek bemagolandó sémákba foglalva, hanem a könnyed rávezetés útján igyekeznek a vezérfonal megközelíteni a gyermeki értelmet és arra a magaslatra emelni, hanem teljes biztonsággal uralkodhatik a tárgy fölött. Ime az összeegyeztetett szélsőségek: Nem sok szabály, de annál több eleven élet, mit a változatos, szinte szinpompás példák gyűjteménye tár elének, hogy egyrészt folyton ébrentartsa az érdeklődést, másrészt az adott tárgykörhöz tartozó feladatok során úgy az értelem szabad működésének, mint a gépies készség elsajátítására szolgáló gyakorlásnak elegendő alkalmat nyújtson.

(Folyt. köv.)

H I R E K.

Tisztújítás küszöbén.

A fogarasi tisztviselő kör választmánya hosszú pihenés után folyó hó 25-én d. u. ülést tartott, amelynek főbb tárgyai a május 9-én tartandó közgyűlés ügyei voltak. A titkár évi jelentése a tisztviselők lemondása, a pénztárnok jelentése, — az eddigi elnök állását nem akarván megtartani, — a választandó elnök személyében való megállapodás, a többi tisztviselő és öt választmányi tag választásának előkészítése. Kétségtelen, hogy a tisztviselő körnek Fogarason fontos hivatása van. Ezen állításnak bizonyítására csak azt a tényt említhetjük fel, miszerint a választmányi ülésen a kör diszelnöke a főispán ur is megjelent. Az a hivatás kötelességévé teszi az intézőknek, sőt a tagoknak is, hogy a választások által olyan egyéneket bizzanak meg a vezetéssel, az ügyek intézésével, a kikben nemcsak az akarat, hanem a képesség is sőt az arra való idő is meg van a beléje helyezett bizalom kielégítésére. Az említett ülésen részt vett egyik tagtól szerzett értesülésünk szerint az elnök személyére nézve Major Károly dr. gimn. igazgatóban történt megállapodás. Ez a jelölés örömmünkre szolgál azért is, mert a tanári karunk szívesen szól ez a kitüntetés, de leginkább azért, mert a kör érdeke gondos és erős kezekben lesz. Ugyanazon uton nyert értesülés azt mondja, hogy a kör első elnöke is másnak kíván helyet adni, mert — bár szóban és írásban sikeres agitációt fejtett ki a kör keletkezése céljából — azt hiszi, hogy azon a helyen nagyobb befolyású egyén többet használhat a körnek. Ugy ezen állásra, mint a választmányi tagságokra többeket említettek, de csak az elnök választásának egyhangúságát kívánták lehetőleg biztosítani s azért végleges megállapodás nem történt, hanem a közgyűlésre bízzák teljesen nehogy javaslatukkal kellemetlen helyzetbe kerüljenek. Az elnök személyén kívül nagy súlyt helyezünk a titkári állás betöltésére. A társadalmi egyesületek üterét a titkári működés képezi. A fogarasi kör titkára sok felé elfoglalt ember. Annyi képesség, annyi erő, annyi kitartás nem lehet egy emberben, hogy mindenik vállalt feladatának a maga kívánsága és óhaja szerint megfelelhessen. Ebben látjuk a választmányi ülések szünetelését a közgyűlésnek ily kitalását. Nem csodálkozunk tehát, ha állásától megválni óhajt. Az adóhivatali szolgálat a ref. hitközségi pénztár-

nokság, a tisztviselő szövetkezeti igazgatóság, a zene egyleti működés nem igen hagy időt a kör titkári állásának szolgálatára. Másrészt köztudomású az a törekvése, hogy Fogarason elterjedjen. Emiatt a körnek is szükséges érdeke, hogy ne tegye ki magát rövid idő alatt beállható titkári válságnak.

A titkári állásra Szeremlei Császár Ákos jelestollu munkatársunkat emlegetik. Tagadhatlan, hogy azt az állást a fiatalabb generatio jelesebb tagjával kell betölteni s azt is elismerhetjük, hogy rátermettebb, alkalmasabb — embert képességét, hivatali elfoglaltságát, egyéniségét, ambícióját tekintve — ma nem könnyen kaphatunk Fogarason olyat, aki el is vállalná.

A kör tagjait érdeklődésre szölitjük fel, hogy ne legyen kénytelen a közgyűlés egy-egy minden megfontolás nélkül felszínre dobott névvel annak terhet akasztani a vállalai közé, a maga érdekét pedig elejteni.

— **A gyermeknap Fogarason.** A könyvörületesség és emberszeretet legnemesebb célja, az elhagyott gyermekek istápoló védelme szölitja adakozására a társadalmat a gyermeknapokon, melyek Fogarason az idén május hó 3-án és 4-én tartatnak meg. Közönségünk előtt már nem lehet ismeretlen a Gyermekvédő liga áldásos munkálkodása s az idei gyermeknap nem az első lesz nálunk. A gyermekvédő-liga sok százezer apátlan, anyátlan kiseddel elhagyottságának enyhítésére, azoknak megmentésére, felnevelésére segítséget kér a jó lelkektől s e segítség nyújtása nemcsak humánus, de nemzeti kötelesség is. Szomorú statisztikai adatok bizonyítanak amellett, hogy a maroknyi magyar faj legfiatalabbjainak halandósága megdöbbentően mily nagy s hogy nevelés és védelem nélkül hány gyermek züllik el, kiből munkás tagja lehetne a társadalomnak. Ebből a nemes nevelési akcióból a legszegényebb sem tagadhatja meg filléreit a gyermeknapon, melyen az egész ország szerető humanizmusának szívdobbanása egy célért fog verni. Az adakozás formája annyira kényelmes és teher nélkül való, hogy mindenki teljesítheti azt, ha május 3-án és 4-én vásárol azoknál a cégeknél, melyek megtartják a gyermeknapot. Akinak ajándékozásra nem telik, vásároljon a gyermeknapon s anélkül, hogy meg is érezné, ő is hozzájárul valamivel az elhagyott gyermekek megmentéséhez. Sok kicsi sokra nő, a szeretet fillérjeiből forintok lesznek, ne tagadjuk meg hát filléreinket a gyermekvédelemtől. *Ne legyen üzlet Fogarason, amely ne tartana gyermeknapot s ne legyen vevő, aki e napon olyan üzletben vásárol, ahol a Liga plakátja nincs kitűzve.*

— **Továbbképző tanfolyam tanítók számára.** A vall. és közokt. miniszter az idén a szokásos továbbképző tanfolyamot a tanítók számára Aradon, Budapesten (I. ker.), Kolozsvárt és Losoncon, a tanítónők számára Budapesten (II. ker.) és Szabadkán állítja fel jul. 5-től jul. 24-ig tartó három heti időben. Mindenik tanfolyamra 50—50 hallgató vétetik fel és a tanítók bármelyik tanfolyamra való felvételeire folyamodhatnak. 30—30 hallgató állami költségen nyer elhelyezést és szállást, sőt 20 kor. utiköltséget is, a saját költségre jelentkező tanítók pedig ingyen szállást nyernek az intézetben, hol mérsékelt áron étkezést is kaphatnak. Kívánatos, hogy a tanítók a tanfolyamra vármegyénkbeli is mennél számosabban jelentkezzenek, mert a kiválóan változatos és emelkedett program a legjobb ismeretek megszerzésére nyújt

kilátást és főként a tanítók társadalmi munkásságának kíván alapot nyújtani. A felvétel iránti bélyegtelen kérvények május hó 15-ig nyújtandók be a kir. tanfelügyelőnél.

— **Köszönetnyilvánítás.** A m. kir. áll. főgimnázium f. hó 25-án tartott matinéjén felülfizettek a következők: Dr. Halász László képviselő jelöltünk 10 K. Dr. Bauszner Guidó 7. ifj. Novák János 5, dr. Schul Albert 5, Schul Henrik 5, özv. Schul Jozsefné 5, dr. Rosenberger János 5, Belle Sándor 4, dr. Hámoszky Oszkár 4, Riszdorfer László 4, Steinburgi Pildner Fr. 4, Steinburgi Pildner Albert 4, Botta Anna 4, Dombrády vm. h. főjegyző 3, özv. Engel Vilmosné 3, özv. Pleskott Györgyné 3, Taglicht József 3, Abel Janka 2, dr. Borcia Gy. 2, özv. Fogarasi Lujza 2, dr. Kelemen Adolf 2, dr. Kontesveller Károly 2, Málnássy Károly 2, Pokol Sándor 2, dr. Reisz Árpád 2, Rosenbaum József 2, dr. Lenchea J. 2, Szabó Elemér 2 kor., Fleissig Gyula 1 kor. 20 fill. Fehér Gyula 1, Freund Samu 1, Gombos intéző 1, Gremesperger Alajos 1, Gyárfás Géza 1 kor., Hauser Henrik 1, Héjas Pál 1, Hirsfeld N. Izsák Benő 1, Jakocs Sámuel 1, dr. Major Károly 1, gr. dela Motte Arthur 1, Molnár Albert 1, dr. Negrea Sext Kamil 1, dr. Pintea ügyvédjelölt 1, dr. Pop ügyvédjelölt 1, Oopa Oktavián 1, özv. Sztojkané 1, Sztrója J. tanító 1, Szenes Manó 1, Várnai Zsolt 1, Wazek Adolf 1, Wenk Ágostonné 1, Zankó Emil 1 kor. Összes felülfizetés 125 kor. 20 fill. Fogadják a szives adakozók ezuttal is az áll. főgimn. ifjuság hálás köszönetét.

— **Ifjusági matiné.** Szépen fejlődő áll. főgimnáziumunk újabb tanujelét adta életképességének és agilitásának az ápr. 25-én, a vármegyeház nagytermében lefolyt nagyszerű matinében és annak műsorával bizonyosságot tett az ifjuság ügyességéről. A remek tavaszi idő is kedvezett, a díszes közönség megtöltötte a termet és ez ellensúlyozta azt a kellemetlen felfedezést, hogy még sok olyan tényezőt nem láttunk a közönség sorában, akiknek ott kellett volna lenniök. Különösen áll ez a román intelligenciára, akiknek havi pedig tulnyomóan élvezik a főgimnázium áldásait. A műsorból kiemelkedtek az ének és zene számok. Albrich János zenetanárt dicséri az ének és zenekar precízitása, fegyelmesség, amiből kifolyólag a kezdőbbek is művészileg nünanszirozzák a zene érzéskész hangulatait. Az utólsóelőtti nehéz darabról a matiné végén ugyan olyan kritikát is hallottunk, mintba hamis hangok fordultak volna elő benne, de természetesen, hogy ezt csak a laikus fül hallja így, mert hiszen a művészi átmenetek, olykor-olykor megkivánják, a diszharmoniót, hogy harmoniává simulhassanak össze a hangok. A közönség viharos tapsokkal ráadást is kért és kapott az ügyes zenekartól. A párbeszéd szavaltoknál kitűnt Herpeu Vazul, Hintz Jenő, Lauritsch Frigyes és Herscdörfer Hugó, ezek nagyon ügyesen oldották meg feladatukat. Filip Valér monológja is kitűnően sikerült. Elismerés illeti Krebsz Ernő önképzőköri tanárt, aki nagy fáradsággal és tapintattal válogatta és tanította a műsort.

— **Még egy jubileum.** Most értesültünk róla, hogy Max Tivadar ny. cs. és kir. őrnagy is épen 40 évet töltött a helybeli róm. kath. egyház szolgálatában, mint gondnok. És ez idő alatt bámulatos eredményeket ért el. Nemcsak a kath. temetőt rendezte, hanem kétezer árvának volt e negyven év alatt hűséges gyámja és számos katonatiszti

özvegy ügyeinek elintézője, gyámoltója. A Szent Ferencrend Erdélyi Tartományának horribilis összeget gyűjtött. De nemcsak egyházi téren tett érdemekre szert, hanem a város javát is munkálta. Az emlékezetes nagy áradáskor, ő volt az a bátor férfi, aki átuszott a vadul zuhogó Olton Galacra, segélyt hozott a vadvadkert lakóknak és így nem esett emberéletben kár. Mint halljuk, mozgalom indult meg, hogy városunk diszpolgárává tegyék az érdemes öreg urat, akinek mi is minden jót kívánunk.

— **Müsoros estély.** Közönségünk b. figyelmébe ajánljuk, hogy az áll. polg. leányiskola május 8-iki müsoros estélyére már szétmentek a meghívók. Beavatottak elragadtatással beszélnek a konyhaszinfonia kedvességéről és a virágálmó poétikusságáról. Remélhetőleg nagyon sikerült lesz ez az estély, ami méltóan fog sorakozni a polgári leányiskola eddig kiérdemelt babéraihoz. Tekintve a hiányos névsorokat, amelyek rendelkezésre állanak, ezuton is mindenkit meghív és szívesen lát az igazgatóság.

— **Köszönet.** Lapunk zártakor érkezett Dr. Halász László ügyvédtől Ceglédre 10 K felülfizetés az ifj. matiméra amit Halmy Gyula tanár, szerkesztőhöz küldött, aki azt rendeltetési helyére juttatta és ezuton köszöni meg a rendezőség nevében.

— **A magy. kir. szab. osztályorsjegyek** nemcsak a belföldön, hanem a külföldön is óriási kelendőségnek örvendenek, mert nyereségük esélyeik rendkívül előnyösen, tervezetük pedig szelid és kedvező. Gyorsan, váratlanul nagy vagyonhoz jutni csak nagy szerencse, nagyobb nyereség utján lehet, ezért ajánljuk, hogy t. olvasóink is tegyenek szerencsekísérletet és vegyenek Kiss Károly és Társa bankházában (Budapest, Keszthelyi Lajos-u. 13.) sorsjegyet. E hírneves főelárusító részvénytársaság teljesen megbízható és előzékeny. A remény pedig boldogít, és Kiss szerencséje nagy.

— **A brassói ügyvédi kamara** közli, hogy dr. Jakab Zoltán fogarasi ügyvéd irodáját Fogarásról, a kamara területén belül, Zernestre helyezte át.

— **Városi közgyűlés.** Városatyáink f. hó 29-én, csütörtökön délután közgyűlésre gyűltek össze, amelyen 61-től 96 számig 36 tárgyat morzsoltak le. A rengeteg tárgyszorozatból a polgármester 1908. évi jelentése volt az első a közigazgatási állapotokról, továbbá az április havi pénztári vizsgálat és a rendőrkapitány helyettesítésének bejelentése, meg a villamostelep ügyének előterjesztése voltak a fontosabbak, amelyeknél a pénztári bejelentéseket tudomásul vette és rendben találta a közgyűlés. A rendőrkapitányt a vizsgálat lefolyásáig Jakócs Sámuel rendőrbiztos helyettesíti. A villamostelepnek lapunk multkorai számában ismertett ügyében bizottságot küldött ki a tanács, hogy az ügyeket tanulmányozza és tegyen előterjesztést. Fogaras szabad királyi városi címere meglévé, felküldötte a tanács a belügyminiszterhez, azon kéréssel, hogy a régi címet és címort használhassa Fogaras. A létesítendő telefont össze akarták kötni a vasúti telefontal. Eziránt megkeresés ment az aradi üzletvezetőséghez, aki azonban nem adott helyet a kérelemnek. Fontosabb tárgy volt még a városi irodaszerek és nyomtatványok beszerzésének tárgyalása, amelynél azt határozták, hogy a helybeli összes könyvkereskedőktől kell vásárolni. A tizenöt féle alisp.

számadást előterjesztették és a közgyűlés minden megjegyzés nélkül tudomásul vette ezeket. Az ülés folyama alatt Kelemen Adolf dr. főrabbi köpvt. testületi tag szép beszédben emlékezett meg Simon Jenő provinciális 40 éves papi jubileumáról és őt, mint a köpvt. testület egyik érdemes tagját üdvözölte e jelentőségteljes évforduló alkalmából. A közgyűlés a tagok csekély érdeklődése mellett ért véget.

— **Térzene.** A már-már ijesztő jelleget öltött házról-házra való gyűjtögetések közepette szinte félve említjük meg, hogy Ruzs János híres zenekara a térzenéket május 2-án megkezdte és hetenként kétszer tartja, remélve, hogy a közönség erre is fog juttatni a sok adakozás között egy keveset és nem engedi, hogy ez a kitünő zenekar itt hagyja nyárra Fogarast.

MÜSOROS ESTÉLY
BUZIÁSI PHÖNIX VIZ
NYILTTÉR

ORVOSILAG AJÁNLVA.

Fogarasi főlerakat SCHUL HENRIK cégnél.

Nyilttér.*)

Válasz egy barátomnak. H.

Lám én szegény s mégis gazdag,
De te gazdád s nagyon szegény,
Palotád csak amugy ragyog,
Az én hajlékom szerény.

Boldog vagyok hogy ez megvan,
Te nem, mert mind többet akarsz,
Sporolsz, éhezelsz, míg egyszer
Szívzélhűdés ér és meghalsz.

Koporsódon az lesz írva:

Nyári napon huzták . . . . . sírba
Sápadtarccal utoljára
Busan néz palotájára.

Teszünk sírhalmadra? . . . szobrot . . .
Csak hogy nem kőből, sem fából . . .
Tudod? amilyen még nem volt
Ezen a világon.

Fogaras, 1909. május 1-én.

Bugner Olivér,

keresk.

E rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget a Szerk.

IPAR, KERESKEDELEM.

Magyar ásványvizek bojkottja.

E cím alatt mult heti lapunkban foglalt közleményünk következtében a fogyasztó közönség a helybeli vendéglősöket is ostromolta, hogy annyira kedvelt, itt megszokott és hónapokon át nélkülözött hazai (erdélyi) ásványvizeket ismét bevezessék, nehogy további daccal a vendégeket kimaradásra kényserítsék.

E követelmények behatása alatt a vendéglősök szerkesztőségünkönél panaszt emeltek, hogy az ásványvizek itt helyben drágábbak mint Brassóban és Budapesten. Utánjárásunkra illetékes helyről megtudtuk, hogy a közzétett ásványvizárjegyzék csak az üvegenkénti detail elárusításra vonatkozik, a vendéglősök és elárusítók 2 fillérrel olcsóbban kapják és a nagybani árak főképen az itt leginkább kedvelt és kelendő ásványvi-

zeknek 1 literes üvegekben Előpataki helyben 18 fill., Brassóban 16, Budapesten 34 fillér, Matild helyben 20, Brassóban 16, Budapesten 23 fillér, Borhegyi helyben 16 fill., Brassóban 16, Budapesten 28 fill. Borszéki helyben 24, Brassóban 28, Budapesten 28 fillér. Székely Szeltersz helyben 22, Brassóban 26, Budapesten 28 fill. A borszéki viznek ára Budapesten vasuti fuvarkedvezmény-nél fogva a brassói árral egyenlő.

A helybeli és brassói árak közötti különbségek a fuvardíjakhoz vannak viszonyítva és ezekből kitünik, hogy pauszra ok egyáltalán nincsen és az általános csekély áremelkedést paralizálja a mostani új rendszerrel beosztott kezelés a mely a legszigorubb felügyelet alatt a legnagyobb tisztaság és friss töltésekről gondoskodik ugyanmilyra, hogy az erdélyi ásványvizek ugy erejük, mint egyéb tartamukban jobbak mint eddig voltak.

A magyar ásványvizek forgalmi és kiviteli részvénytársaság megkerésére a jó ügy érdekében lapunkban helyet adunk a magyar vendéglősök és kávéosok lapjának 7. számában megjelent cikkre.

Egy vendéglősszaklap, „A Fogadó” és néhány — bizonyára hozzá hasonlóan egyoldaluan informált — vidéki (kizárólag erdélyrészi) ujság hiradása nyomán a közelmúlt hetekben hangzatos frázisok kíséretében hire kelt egy ugynevezett újabb „kartellnek”, melynek állítólag az a célja, hogy az ujonnan alakult „Magyar ásványvizforgalmi és kiviteli részvénytársaság” működés, illetve áremelési révén a magyar és főleg a királyhágóntuli ásványvizeket (borvizeket) óriási módon (?) megrágtassa és így elsősorban a vendéglősök, majd a fogyasztó közönség újabb és jelentékeny megterhelésével magának jogosulatlan anyagi hasznot biztosítson.

A jobb ügyszó méltó buzgósággal portált hírek szerint mindezek folytán, az ottani kereskedők kezdeményezésére, a brassói, segesvári, marosvásárhelyi és kolozsvári vendéglősök nyilvános üléseken hozott határozatokkal az ujonnan alakult részvénytársaság által képviselt összes magyar ásványvizeket már is bojkott alá helyezték, miáltal azon érdekes jelenség állott elő, hogy vendéglősök, — ha mindjárt csak szűkebb keretben is, — ahelyett, hogy a külföldi ásványvizek kizorítására törekednének, a magyar ásványvizek egy része ellen foglaltak állást.

A mozgalom ezzel kétségtelenül kilépett a helyi jelentőségű események sorából és megérdemli, hogy azzal a vendéglősipar speciális szempontjából is behatóbban foglalkozzunk, és pedig nemcsak azért, mert arról győződünk meg, hogy egyes, az új részvénytársaság által érintett érdekeltségek az egész mozgalom esetleges odiumát a vendéglősökre szeretnék áthárítani, hanem főleg azért, nehogy vendéglősök, kellő felvilágosítás és tájékoztatás hiányában, a brassói, fogarasi, nagyszabeni, segesvári, erzsébetvárosi és kolozsvári kartársak mintájára minden ok nélkül hajszát indítsanak a magyar ásványvizek ellen akkor, midőn

NOVÁK JÁNOS
DIVATÁRUHÁZA.

„Wein Károly és Társai“-féle valódi szépeességi
lenvásznak és asztalneműekben
állandó nagy raktár.

a magunk hazafias érzése éppugy, mint társadalmunk legdivatosabb, de egyúttal évtizedek óta szankcionált törekvései is a hazai termények és így a székelyföldi ásványvizek pártolását is minden áron egyik legszentebb kötelességünké teszik és attól kell tartanunk, hogy ez a mozgalom végeredményében csak arra lesz jó, hogy a magyar ásványviz-forgalom kimondhatatlan kárára újabb tért nyisson a külföldi ásványvizek beözönlésének és térfoglalásának!

Nem kell talán hangsúlyoznunk, hogy mi mindenféle kartellnek, mely a mindenféle kartellnek, mely a mindenfelől megnyomortott fogyasztó közönségnek csekély ellenálló képességére támaszkodva vakmerő árakat szab és erőszakoskodik, ellenségei vagyunk, és így most is a leghatározottabban állást foglalunk a „Magyar ásványvizforgalmi és kiviteli részv-társ.” ellen, ha annak eddigi ténykedésében hasonló célzatot látnánk. Ámde mi ez előttünk fekvő adatokból sok mindent látunk, csak éppen ezt a tendenciát nem! Amiért nem is késünk a leghatározottabban kijelenteni, hogy az 150—200%-os áremelésről, a közönség és a vendéglősök hallatlan kizsárolásáról, az erdélyrészi ásványvizek tönkretételéről szóló hírek nagyon távol állanak a valóságtól, merőben légből kapottak és a magyar közönség, a magyar vendéglősök részéről a magyar ásványvizek bojkottját egyáltalán nem teszik indokolttá, jogossá!

(Folytatjuk.)

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:
THIERFELD DAVID.

Eladó

egy jókarban lévő CIMBALOM

További felvilágosítást ad:
Kovács Alajos Vár-tér 26. sz. alatt.

Egy 30 év óta fennálló
üzlet helyiség
Apaffy-utca 2. szám alatt,
lakással, melléképítményekkel és hozzávaló italmérés, dohány só és bélyeg áruházi engedéllyel együtt **azonnal kiadó.** Értekezhetni lehet Apaffy-u. 8. szám alatt.

Birtok eladás.

Néhai Oros Mihály volt városi főjegyző hagyatékából származó, s a fogarasi 1850. számú telekjkvben A+1—3 sor, 827, 1940. és 2233. h. r. szám a jelzett ingatlanok és pedig: két lenkerti rész, és a brassói ut és Bornemissza utcák sarkán fekvő házteleknek nagyon alkalmas, utca fronttal bíró kert rész szabad kézből eladók, esetleg bérbe adandók.

Vételi vagy haszonbérleti ajánlatok a jelzett ingatlanokra árván maradt kiskoru Oros Ilona gyámjához alábbi címre intézendők:

Fürész Ferenc kereskedő, Miskolc Széchenyi-u.

A fogarasi kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóságtól.

Sz. 2375—909. tkvi.

Hirdetmény.

Nagyberivoj községre nézve az 1892. évi XXIX. t. c. értelmében a tényleges birtokosok tulajdonjogának a telekkönyvekbe való bejegyzése és a telekjegyzőkönyvi bejegyzések helyesbítése iránti eljárás befejeztétél, — ez azzal a felszólalással tétetik közzé:

1) hogy mindazok, — kik az 1886. XXIX. t. c. 15. és 17 §-ai alapján, — idézettelve e §§-oknak az 1889. évi XXXVIII. t. c. 5. és 6. §-aiban és az 1891. évi XVI. t. c. 15. §. a., pontjában foglalt kiegészítéseit is, — valamint az 1889. XXXVIII. t. c. 7. §-a és az 1891. évi XVI. t. c. 15. §. b., pontja alapján eszközölt bejegyzések vagy az 1886. XXIX. t. c. 22. §-a alapján történt törölések érvénytelenségét kimutathatják, — e végből törlési kereseteket hat hónap alatt, vagyis 1909. évi október 26-áig bezárólag a telekkönyvi hatósághoz nyújtsák be, mert az ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelté után indított törlési kereset annak a harmadik személynek, a ki időközben nyilvankönyvi jogot szerzett, — hátrányára nem szolgálhat:

2) hogy mindazok a kik az 1886. XXIX. t. c. 16. és 18. §-ainak eseteiben — ideértve az utóbbiak az 1889. XXXVIII. t. c. 5. és 6. §-aiban foglalt kiegészítéseit is — a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzése ellenében ellenmondással élni kívánnak, írásbeli ellenmondásukat hat hónap alatt, vagyis 1909. október 26-áig bezárólag a telekkönyvi hatósághoz nyújtsák be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő letelte után ellenmondásuk többé figyelembe vétetni nem fog.

3) hogy mindazok, kik az 1) és 2) pontban körülírt eseteken kívül az eljárás és az ennek folyamán történt bejegyzések által előbb nyert nyilvankönyvi jogukat bármely irányban sértve vélik ide értve azokat is, a kik a tulajdonjog arányának az 1889. évi XXXVIII. t. c. 16. §-a alapján történt bejegyzését sérelmesnek találják — e tekintetben felszólalásukat tartalmazó kérvényeket a telekkönyvi hatósághoz hat hónap alatt — vagyis 1909. évi október 26-ig bezárólag nyújtsák be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő elmulta után az említett bejegyzéseket csak a törvény rendes útján és csak az időközben nyilvankönyvi jogokat szerzett harmadik személyek jogainak sérelme nélkül támadhatják meg.

Egyúttal figyelmeztetnek azok a felek a kik a kiküldöttnek eredeti okiratokat adtak át, hogy a mennyiben azokhoz egyszersmind egyszerű másolatokat pótlólag benyújtanak, — az eredetieket a telekkönyvi hatóságnál átvehetik.

Fogaras, 1909. évi április hó 10-én.

A kir. járásbíró, mint tkvi hatóság.

Dr. Harmath Jenő,
kir. járásbíró.

Szám 854—909. tlkvi.

ÁRVERÉSI HIRDETÉNY KIVONAT

A fogarasi kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy „Voileana takarékpénztár részvénytársaság” vég-

rehajthatónak Hoancasiu Spiridon és Honcasiu Demeter felsőszombatfalvi lakosok végrehajtást szenvedők elleni 808 korona tőkekövetelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében a brassói királyi törvényszék a (fogarasi kir. járásbíró) területén lévő Felsőszombatfalva község határában fekvő a felsőszombatfalvi 23 sz. tjkvben Hoancasiu Spiridon és Hancasiu Demeter nevére felvett A + 846. 847 hrsz. egész fekvőre 342 kor.

A	hrs.	egész fekvőre	18 kor.
922			
1179			09
1605			24
1763			41
3336			46
6881			09
7567			09
8035			09
8194			08
8374.	8375		64
8461			03
8915			08
10511			13
10769			05
11197			03
11868.	11869		36
12008.	12011		10
12021			07
1087			14
1555			21
1755			29
1871			08
6879			65
7434			10
7649			06
8049.	8050		02
8368			20
8458			07
8600			31
9087			03
10587			12
1167			27
11288			10
12004			04
12019.	12020		05
12143			09
12657			04
12745			13
13639			11
13874			02
12659			08
13342/1			04
13828			13
14078			08

kikiáltási árban és azzal, hogy az ingatlanok a kikiáltási ár két harmadán alul is eladatni nem fognak s hogy vevő köteles a bánatpénzt az ígért összeg 10%-a erejéig kiegészíteni — az árverést elrendelte és, hogy a fentebb megjelölt ingatlan az 1909. évi május hó 11 napján d. e. 9 órakor Felsőszombatfalva község házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is eladatni fog.

Árverezni szándékozik tartoznak az ingatlanok becsárának 10 százalékát készpénzben, vagy az 1881. LX. t. c. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. november 1-én 3333. szám alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékköpes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályozórú elismervényt átszolgáltatni.

Fogaras, 1909. évi február hó 4-én.

A kir. járásbíró, mint tkvi hatóság.

Dr. Harmath,
kir. aljárásbíró.

Glöbin
a legjobb crême cipők

tartós fényesítésére,
a bőrneműeket
puhítja és hosszú
időre megővja.
Mindenhöl kapható.

K Ö H Ö G É S !

A ki saját magát vagy gyermekeit köhögés, rekedtség, torokhurut, görcs és szárhurutos köhögéstől megmenteni akarja, vegye az orvosilag kipróbált és ajánlott

Kaiser-féle

mell-Caramelleket

a 3 fenyő jellel

5500 közjegyzőileg hitelesített bizonyítvány.

Csomagja 20 és 40 fill.

Szelencéje 80 fillér.

Kapható: Hermann J. P., dr. Kontesveller Károly gyógyszerártaiban és F. A. Pildner Steinburg orvossalhoz címzett gyógyszerártaiban.

Amortizációs tisztvis. kölesön ügyekben

díjmentes felvilágosítást nyújt

Az „O. m. I. ált. tisztviselő-egylet kolozsvári képviselőisége”

Kolozsvár,

Ferencz-József-ut 7. szám alatt.

Válaszbélyeg csatolandó.

„M-i-i-t?” — „Papa megengedte! Hisz' valódi Jacobi-féle Antinicotin-cigarettafüvelek fadozóban.

Figyelem! Csak a „JACOBI” jelzéssel valódi! Minden fadozóhoz egy érdekes hüvészkártyát tartalmaz.

A legveszedelmesebb ellensége minden gyáros, kereskedő és iparosnak

a t ű z,

mert nem áll olyan megfelelő eszköz rendelkezésünkre, melylyel a tüzet ők maguk eloltani tudnák. — A legjobb és legbiztosabb kézi tüzoltókészülék a

„MINIMAX”

mely az oltáshoz mindig készen és kéznél áll és bármely laikus által biztos eredménnyel kezelhető.

A „MINIMAX” több mint 12019 tüzet oltott, miről szóló bizonyítványok eredetiben rendelkezésre állanak.

A készülékeket évenként felülvizsgáljuk.

Tüznél elhasznált töltéseket díjt. pótoljuk.

Felvilágosítással készséggel szolgál a

Magyar Minimax-gyár r.-t. helyi képviselője:

Thierfeld Dávid, könyvk.

A szépség!

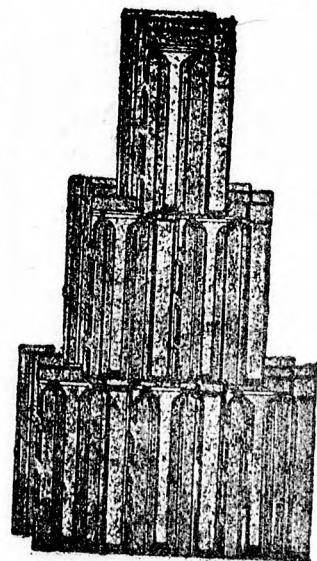
Minden hölgynek kétségtelenül legfőbb vágya, hogy mentől szebb legyen s hogy ezen célját elérhesse, megragad minden alkalmat és a legképtelenebb dolgokkal kengeti arcát. — A legtöbb esetben saját kárára teszi ezt, mert nemcsak, hogy szép nem lesz, hanem ellenkezőleg sok esetben tönkre teszi arcborát úgy, hogy igen hosszú idő, gondos ápolás kell ahhoz, hogy ismét helyrehozza.

Az a világon egyedülálló siker melyet Gutori Földes Kelemen aradi gyógyszerész Margit-Kréme-jével elért (különösen Francia- és Németországban) sok embert arra bír, hogy ezt a világhírű, ártalmatlan és az arc minden tisztatlansága (szepelő, májfolt, kiütések stb.) ellen páratlan és csodálatosan ható szert utánozzák. Természetes, hogy ez senkinek sem sikerül, mert a Margit-Kréme készítésének titkát senki más nem ismeri, mint a feltaláló és készítő s épen azért, mert a titkot soha senkire nem bízta, hanem minden egyes készítményt maga állít elő, a Margit-Kréme mindig egyforma, annak kidolgozása a leggondosabb, tehát hatása is rögtöni és biztos. Óvakodjunk tehát arcunkat mindenféleképpen kengetni és használjunk oly szert, melyet angol, amerikai és francia hírneves orvosok is ajánlanak, mint egyedül biztos és ártalmatlan szert az arc széplésére és a szépség megőrzésére. Ez a világhírű szépségkészítő a Földes-féle Margit-Kréme mely már 4-5 napi használat után teljesen átalakítja az arc bőrét, eltünteti a szepelőket májfoltokat, kiütéseket, bórátkákat, miteszszert, arc- és kézvrösséget. Az arc ideális szép, üde és ifjú lesz s amellet a Margit-Kréme teljesen ártalmatlan.

Ára: kis tégely 1 korona, nagy tégely 2 korona, Margit-szappan 70 fillér és Margit-pouder (fehér, rózsás és crème színben) 1 korona 20 fillér. Ezen szerek mindegyike külön is használható. A Földes-féle Margit-Kréme kapható a világ minden nagyobb gyógyszerártaiban, ahol pedig raktáron nem volna, tessék egyenesen a készítőnek így címzve írni: Földes Kelemen gyógyszerész Arad.

Kapható Fogarason:

Hermann P. János, Steinburg A. Pildner, Dr. Kontesveller Károly gyógyszerészeknél.

Szabadalmazott Bohn-féle természetes vörös fedélcserép.

BOHN

nagykikindai cserepe.

Legjobb minőségű fedélcserép legolcsóbb árak mellett.

Tessék árjegyzéket kérni. — Képviselek kerestetnek.

BOHN téglagyár, Nagykikinda.

Magyar ember csak magyar ásványvizet igyék!

Magyar ásványviz

forgalmi és kiviteli részvénytársaság

Budapest, V., Báthory-utca 5. szám.

Kizárólag természetes magyar ásványvizet hozunk forgalomba.

Borszéki Boldizsár, idült gyomorhaj ell.	26 fill.
Borszéki Fokut, az ásványvizek királya	26 "
Borszéki Kossuth, vérszegénység ellen	26 "
Bodoki Matild, alkális savanyuviz	22 "
Baross, vesebaj ellen	18 "
Borhegyi, húgyhajtó	18 "

Egy liter víz ára palackcsere mellett:

Boholti, üdítő viz	26 fill.
Előpataki, sárgaság ellen	20 "
Felsőrákosi Mária, légesóhurut ellen	16 "
Hargitaligeti, üdítő ital	26 "
Glória, könnyen emészthető	20 "

Horgász, étvágygerjesztő	28 fill.
Kászón-Salutaris	32 "
Répati, égvényes ásványviz	24 "
Székely-Selters, idült gyomorhajok ell.	22 "
Sztojka, cukorbetegség ellen	32 "

Kérdezze meg az orvost és megtudja hogy a

természetes ásványviz

gyógyhatása és kellemes íze össze nem hasonlítható a mesterséges ásványvizekkel.

Magyar ásványvizekkel a külföld majdnem összes gyógyvizei pótolhatók.

Raktár: THIERFELD LIPÓTNÁL FOGARASON.

Tojásos ládák

készen kiszabva.

Hajó pallók

gyalulva, I. minőségű háromszéki és esiki anyagból.

Menyezet (stukatur) deszka.

Építési oszlopok, gerendák, pallók, távirtda és telefon póznák

bármily mennyiségben mérsékelt áron kaphatók.

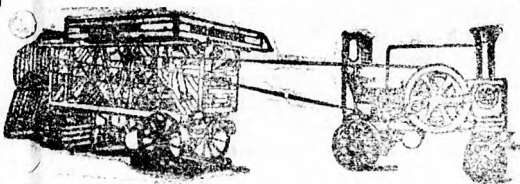
Mindenféle kemény és lágyfát napi áron veszek.

Domány Artur fakeskedő.

Számítalan első díjakkal és díszoklevelekkel
kittüntetve.**KALMÁR ÉS ENGEL**

MOTOR- ÉS GÉPGYÁRA

BUDAPEST, V., Lipót-körút 22.

Ajánlja egy cséplőgépet, mint malomüzemre leg-
egyszerűbb benzínmotorjait, benzínlokomobiljait
valamint szivógázmotorjait, melyek V., Lipót-
kört 22. bármikor üzemben megtekinthetők.Teljes jótállás Egyedül létező újdonság!
!! Kötő eséplésért !!Ezen motorok egyenletes járása és bámu-
latos egyszerű szerkezetük folytán bármely
legjáratlanabb ember által is azonnal köny-
nyen kezelhetők.

Árjegyzék ingyen! — Olcsó árak részletfizetésre!

! Nyavalyatörés !Ki nyavalyatörés, görcs és más ideges
állapotba szenved, kérjen iratot, ingyen
és bérmentve kapható a szabd. hatyu
gyógyszertár által Majna Frankfurt.**Kiadó lakás.**Két világos, száraz és tiszta udvari szoba,
konyhával és fűskamrával, kisebb iparos
családnak május hó 1-étől olcsón kiadóHALMY GYULÁNÁL Fogaras,
Olt-utca 16. sz.**PÉNZ**

KÖLCSÖN

kieszköztünk 1800 K évi fizetéstől kezdve köztisztviselőknél és katonatisz-
teknek a legtöbb esetben kezes nélkül, kötelevényre 10—30 éves tör-
lesztésre 6—6¼% kamatra. Régi tartozásokat előnyösen konvertálunk. Min-
den köztisztviselő tegyen hozzánk kérdést a szükségelt kölcsön tárgyában,
mert vállalatunk a legnagyobb bankokkal állván összeköttetésben, módunk-
ban áll az egyáltalán elérhető legnagyobb összegű kölcsönt a legelőnyösebb
feltételek mellett kieszközölni.Levélbeli kérdézősködéskor okvetlen megirandó a kölcsöntkérő neve, állása,
lakhelye, kora, szolgálati ideje, fizetése, fizetését terhelő tartozások összege és hogy
van-e biztosítási kötvénye. Ezek közlése után mi díjtalanul részletes felvilágosítás-
sal szolgálunk. Előleges költséget nem kérünk, a közvetítési díj pedig a kölcsön
felvétele után fizetendő.Váltókölcsönt magánosoknak, tárcsahitelt nagyobb kereskedőknek,
vállalkozóknak stb. továbbá kölcsönt biztosítási kötvényre, sorsjegyekre,
értékpapírokra, katonai házassági óvadéokra, vidéki takarékpénztárak és ban-
kok részvényeire egy nap alatt legelőnyösebben folyósíthatunk. Kérdézőskö-
déshez válaszbélyeg csatolandó.**Gerő Testvérek,**

törv. sz. bej. hitelvállalata: Budapest, VIII. Rákóczi-ut 57. sz.

!! Bámulatos !!**4 pár cipő csak 7 kor.**Több nagy cipő gyárnak zavarba
jutása következtében megbízattam, hogy
5600 pár cipőn az állítási áron alul
tul adjak és ezért szállítok mindenkinek
4 pár bőrcipőt 7 koronáért és pe-
dig 2 pár úri és 2 pár női fűzős cipőt
barna vagy fekete színben utánvét mel-
lett. A nagyság-szám jelöléssel ren-
delendő.

AUSÜBEL L. KRAKKÓ 18. sz.

Kicsérelés megengedve és meg nem
felelő esetben, — hogy minden kocká-
zat ki legyen zárva a pénz vissza adatik.

Kitűnő minőségű és legmagasabb szilárdságu Portland-Cementet ajánl olcsó áron a

Portland-Cement-Gyár**Brassóban.**

Fogarasra kapható: Gebauer W., Schul H. és Thierfeld L. urak kereskedésében.

Ny. Thierfeld Dávid könyvnyomdája, Fogaras